

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Årlig uppföljning av EU:s dataskyddsförordning

Förlag till beslut

Rapporten godkänns.

Sammanfattning

Det har gått åtta år sedan EU:s dataskyddsförordning (GDPR) trädde i kraft och den påverkar i hög grad den dagliga hanteringen av personuppgifter inom verksamheten. Förordningen syftar till att stärka den enskildes rättigheter och ställer krav på att personuppgifter endast behandlas med lagligt stöd samt på ett öppet och säkert sätt. Nämnden är personuppgiftsansvarig, vilket innebär ett övergripande ansvar för ändamål och former för personuppgiftsbehandlingen. Även om den praktiska hanteringen kan delegeras kan ansvaret aldrig överlåtas.

Förvaltningen har genomfört utbildningsinsatser och tagit fram stödmaterial för att öka kunskapen om GDPR, men arbetet behöver vara kontinuerligt då regelverket ofta upplevs som komplext. Ett viktigt stöd i vardagen är att medarbetare kan ställa grundläggande frågor om lagligt stöd, syfte, alternativa arbetssätt och integritetsskydd.

Antalet begäranden om registerutdrag, rättelser och raderingar är relativt lågt men kräver korrekt och skyndsam hantering enligt lag. När det gäller personuppgiftsincidenter har antalet anmälningar ökat, vilket delvis kan förklaras av ökad medvetenhet. Den gemensamma e-tjänsten för incidentanmälan bidrar till ett mer enhetligt och strukturerat arbetssätt.

Parallellt införs det nya EU-direktivet NIS2, som ställer ökade krav på informations- och cybersäkerhet samt tydliggör nämndens ansvar. GDPR och NIS2 bör därför ses som ett sammanhållet arbete inom informationssäkerhet och regelefterlevnad. En central utmaning framåt är att nå ut till alla medarbetare i en informationsintensiv verksamhet och ge dem rätt förutsättningar, verktyg och kunskap för att göra rätt i praktiken

Ärendebeskrivning

Det har gått åtta år sedan EU:s dataskyddsförordning trädde i kraft. Förordningen påverkar hur hantering av personuppgifter sker i den dagliga verksamheten. Personuppgifter får enligt förordningen inte hanteras utan att det finns stöd i lagen eller genom ett avtal med vårdnadshavare eller elev. Hela ryggraden i GDPR handlar om att den enskildes rättigheter har stärkts. Att du som individ har rätt att få vetskap om på vilket sätt dina personuppgifter

behandlas, varför och hur länge.

Nämnden är personuppgiftsansvarig, vilket innebär att nämnden bestämmer för vilka ändamål personuppgifter ska behandlas och hur behandlingen ska gå till. Det är alltså inte chefen på en arbetsplats eller en anställd som är personuppgiftsansvarig. Den som är personuppgiftsansvarig, det vill säga nämnden, kan överlåta den faktiska behandlingen av personuppgifter, men personuppgiftsansvaret kan aldrig överlåtas.

Nämnden har delegerat vidare vissa uppgifter till förvaltningschef och kontaktpersonen för GDPR inom förvaltningen. Utbildningsinsatser har genomförts för att personalen ska få kännedom om GDPR. Detta är ett arbete som behöver repeteras då GDPR kan upplevas som svårt och krångligt. För att veta om man kan behandla en personuppgift kan man ställa sig följande frågor:

1. Har jag lagligt stöd för att behandla denna personuppgift?
2. Vad är syftet med att behandla denna personuppgift?
3. Kan jag göra det på ett annat sätt så jag inte behöver behandla personuppgiften?
4. Kan jag skydda integriteten för våra barn och elever?

Om medarbetare inom förvaltningen kan svara på dessa frågor har vi kommit långt i vårt arbete med GDPR. Förvaltningen kommer påminna cheferna att ta upp GDPR på sina arbetsplatsträffar och har tagit fram utbildningsfilmer och digitalt utbildningsmaterial. Det kommer även att finnas utbildningstillfällen kontinuerligt under året för de medarbetare som är intresserade.

Registerförteckning

I samband med att den nya dataskyddsförordningen trädde i kraft fick privatpersoner rätt att begära ut en registerförteckning på alla personuppgifter som kommun/myndighet/företag behandlar. Ett registerutdrag kan beskrivas som ett skriftligt utdrag som den som är registrerad kan begära ut. Det ska innehålla alla de uppgifter som rör personen, varifrån uppgifterna kommer, vad som är ändamålet med behandlingen, till vilka mottagare informationen har lämnats ut, med mera

I dataskyddsförordningen artikel 12.3 står det att personuppgiftsansvarige (nämnden) ska på begäran, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter senast en månad efter att ha mottagit begäran, tillhandahålla den registrerade informationen.

År	2023	2024	2025
Begäran om registerutdrag	11	7	5
Begäran om radering	0	1	1
Begäran om rättelse	1	1	2

Personuppgiftsincident

En personuppgiftsincident är en händelse som leder till oavsiktlig eller olaglig förstörelse, förlust eller ändring av de personuppgifter som behandlas av en verksamhet. Det kan också vara fråga om en händelse som leder till obehörig åtkomst till de behandlade personuppgifterna, exempelvis att en obehörig part fått ta del av personuppgifter. Det kan till exempel vara en pappersmapp med personuppgifter som har förlagts eller en iPad eller telefon som blivit stulen. Det kan även handla om ett dataintrång. Nämnden har en skyldighet att anmäla incidenter till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) inom 72 timmar från det att incidenten upptäcks.

E-tjänst

Region Gotland har upprättat en gemensam e-tjänst där anställda ska anmäla misstankar om att en personuppgiftsincident har inträffat. Detta gör det enklare för medarbetare att veta vart de ska vända sig för att anmäla sin misstanke och bidrar till ett enhetligt arbetssätt i hela regionen. Förvaltningarna får dessutom en bättre sammanställning över hur många anmälningar som kommer in och hur många av dessa som anmäls vidare som personuppgiftsincidenter till IMY

År	2023	2024	2025
Personuppgiftsincident	2	9	10
Anmälda ej incident	-	-	-

Ny lagstiftning NIS2

NIS2 är – likt GDPR – ett EU-direktiv som syftar till att stärka informations- och cybersäkerheten i samhällsviktiga och digitala verksamheter. Direktivet ställer krav på ett systematiskt och riskbaserat säkerhetsarbete, ett tydligare ansvar för ledning och nämnd samt en förbättrad förmåga att förebygga, upptäcka och hantera incidenter i nätverks- och informationssystem.

För nämnden innebär detta att arbetet med GDPR och NIS2 bör ses som ett sammanhållet informationssäkerhets- och regelefterlevnadsarbete. Genom gemensamma processer för styrning, riskhantering, incidenthantering, uppföljning och kontinuerlig förbättring skapas både bättre regelefterlevnad och ökad robusthet i verksamheten. Ett integrerat arbetssätt minskar dubbelarbete, tydliggör ansvarskedjan och ger nämnden bättre förutsättningar att utöva sin uppsikts- och styrningsroll.

Kraven i NIS2 kan innebära behov av att stärka IT-miljön, exempelvis genom säkrare tekniska lösningar och ändamålsenliga inloggnings- och behörighetslösningar till verksamhetens system. Detta kan i sin tur medföra ökade kostnader för verksamheten.

Bristande efterlevnad av NIS2 kan leda till tillsynsåtgärder och sanktionsavgifter, på motsvarande sätt som vid överträdelser av GDPR.

Regionstyrelseförvaltningen håller på att utbilda koncernledningsgruppen och regionstyrelsen men på sikt måste alla som arbetar inom nämndens verksamheter få utbildning i informationssäkerhet och vad NIS2 innebär för dem.

Bedömning

En central utmaning är att nå ut med relevant information och nödvändiga instruktioner till medarbetare, i en verksamhet där kraven på kunskap och uppdatering är omfattande. Personal inom förskola, skola och arbetsliv behöver förhålla sig till ett stort antal regelverk, riktlinjer, system och arbetsprocesser i sin vardag.

Informationsmängden är betydande och förändras kontinuerligt, vilket innebär en risk för att viktig information inte når fram, inte uppmärksammas eller inte omsätts i praktiken. Detta är något förvaltningen behöver arbeta med under året.

Förvaltningen måste fortsätta att utbilda och påminna personalen om GDPR och nu också NIS2 samt fundera på hur vi kan hjälpa våra medarbetare att göra rätt. Förordningarna kan upplevas som krångliga och svåra att följa och här måste förvaltningen ge personalen rätt verktyg för att öka efterlevnaden.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2026-02-23

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling

Skickas till

Dataskyddsombudet